

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Sect. II. Tam horribilium tenebrarum causæ assignantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

ita hora sextâ, quâ Christus in crucem affixus est, ipse erat merides, seu nostra duodecima. Sub initium horæ sextæ, Dominus jam in cruce pendens, è septenis tria priora verba protulit; his etiam suis hostibus, latroni paradifum, matri filium dedit. His dictis tenebræ cœperunt orbẽ totum operientes. Dispulsis tenebris exclamavit Christus: *Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me?* Ita quatuor posteriora verba est elocutus die jam restituto. Ita nigrum hoc tentorium horis tribus est visum, quibus Servator orbis silebat, & silens orabat. Vestes divise, ludibria ingesta, propinatum acutum, titulus lectus, sanguinis & aquæ fluxus spectatus, cum ante, tum post tenebras. Hic quinque aut sex capita nobis quaerenda.

Seu nostra duodecima.

Matth. c. 27. vers. 46.

Deus atratum hoc tabernaculum expandit. Ex quibus miracula distincta patriata. Primum.

Athor. c. 17. vers. 23.

Secundũ.

Tertium.

Quartum.

Quintum.

Leo serm. 6. de Pass. Domini.

Talis defectio solis numquam visa. Beda in ep. hist. Anglic.

Sigebert. in chron.

Jacob. Gordonus in chronol. disto. ann. 1605.

Ad Heb. c. 8. v. 1. & 2.

I. Causa cur Christus erat velandus.

I. Quis fixit nigrum hoc tentoriũ, seu naturalẽ sine fuerunt tenebræ, an supra naturam? Supra omnem naturam cursum. Solus Deus atratum hoc tabernaculum expandit. Astrologi cum B. Dionysio asserunt, distincta quinque; miracula his tenebris patriata. 1. Tenebræ factæ sunt super universam terram. Dionysius eas in Ægypto cum Apollophane Philosopho vidit Heliopoli, illudque notũ pronuntiavit: aut naturæ auctor patitur, aut mundi machina disolvitur. Suidas hoc Græcè sic effert: Aut divinitas patitur, aut patienti cõpatitur. Vtrumque verum. Patiebatur Deus in naturã humanã, eidemque; compatiebatur. Hinc Athenienses, ut aliquorum opinio fert, aram Ignoto Deo posuerunt. Mathematicis certum, eclipsin nullam solarem per orbẽ universum distendi ob parallaxin. 2. Ab horã sextã usque; ad nonam ipso trihorio diurna nox fuit, atqui nulla solaris defectio durare tam diu potest, lunã solem celeritate cursũ superante. 3. Lunã plenã, quæ tunc die decimo quarto fuerat, solaris nulla eclipsis est, sed lunã intermestri & novã, cum inter solem & terram est luna. Dionysius vidit quã ratione luna ab Oriente properaret, ut soli sese opponeret, & demum in Orientem rediret, cum aliã ab occasu & tere-
dere solet. 4. Luna horis pauculis illud itineris sui confecit, ad quod aliã conficiendum, dies quatuordecim infumit. 5. Atque hoc uno die bis fecit, currendo & recurrendo. Hinc illa eclipsis prodigiosissima. Nimirum, quod D. Leo pro concione dixit: *Pendente in patibulo Creatore, universa creatura congemuit, & crucis clavos omnia simul elementa senserunt.*

Reverã talis defectio solis, nullis retro sæculis visa est. Anno Christiano DCC. XXXIII. die beatissimæ Matris Virginis in cælum assumptæ XV. Aug. circa tertiam vespertinam visus est sol horribilẽ in nodum operiri scuto nigerrimo, qui totum ejus orbem contegebatur. Sed non ubique gentium, ne: tam diu eclipsis hæc durabat. Anno Christiano DCCCC. XXVII. sereno cælo sol tenebris offusus velut crientos radios fenestris immittebat. Sed nihil ad eclipsin, quæ Christum moriturũ luxit. Anno Christiano M. DC. V. quod nos meminimus, tantam solis defectioem cursus siderum dedit, ut in plerisque Galliarum locis, die in noctem verso, agricolæ ac mercenarii desertis operis, fugam ad domos intenderent, brutæ animantes hærent attonitæ, multi hominum turbatas naturæ leges inclamarent. Hæc tamen tenebræ non æquarunt illas, quæ Domini IESU nuditatẽ in cruce velarunt. Solus ergo Deus atratum hoc tabernaculum fixit. *Talem habemus Pontificem, inquit Paulus, qui consedit in dexterã sedis magnitudinis in cælis, sanctorum minister, & tabernaculi veri, quod fixit Dominus, & non homo.* Sed hic altera quæstio est, quibus de causis hæc tenebræ involverint orbem. Ordine causas adnumeremus.

§. II. Tam horribilium tenebrarum causa assignantur.

I. Christus erat velandus. Nocturnum vini viribus sopitum, & in verecundiũ tectum sem & Iaphet operuerunt pallio. Christus cruci nudissimus est confixus. *Eas enim, inquit Athanasius, quas nos in Adam indueramus, pellicæc tunicas exiit, ut nos pro iis Christum vicissim indueremus. Victus est Adam, qui vestimenta quaesivit, vicit ille, qui regumenta deposuit.* At Christum adeo nudum in cruce flagellorũ vulnera & tenebræ velarunt. Quis cælum objurget, quis illi exprobret? Quid hoc? ille te stellis, tu tenebris eum vestis. Iudæi irrisoris Chami nepotes irrident; sol & luna verecundi fratris pallio suum parentem operiunt. *Quid enim tenebræ, nisi pallium cæli? Faciesque; eorum erant averse, & ipsi retrorsum incedebant, contra omnem naturam cursum.* Christus igitur amictu hoc atro fuerat velandus.

II. Orbem reformandũ hæc tenebræ significarunt. *Tenebræ erant super faciem abyssi. Dixitque; Deus: Fiat lux. Et facta est lux.* Ita Deus, qui dixit de tenebris lucem splendescere, ipse illuxit in cordibus nostris ad illuminationem scientie claritatis Dei in facie Christi IESU. Erasmus aliquando tenebræ, nunc autem lux in Domino. Tenebræ transierunt, & verum lumen jam lucet. In tenebris olim paupertas & virginitas, nec speciem, nec nomen virtutis habuerunt: nunc autem in pretio est virtus utraque ob Christum pauperem & virginem, virginisque Filium.

III. Cæcitati Iudæorum arguendæ. B. Leo in Hebraeam perfidiam excaecescens, in vos, inquit, Iudæi, cælum & terra sententiam tulit, vobis sol virtutẽ suam, diemque; subtraxit, vobis famulatum suum elementorum ordines denegaverunt, & recedente a legibus suis ministerio creaturæ, vestra obcaecatio, vestra est significata confusio. Recelsit a Iudæis lux veritatis & doctrinæ. Animos illorum, Ægyptiæ horribiles tenebræ obcaecant. Miseri ac fatui Mæsdiam etiãnum hodiẽque expectant, quem ante sexdecim sæcula ipe crucem egerunt. Obtuli sunt sensus eorum. *In hodiernum enim diem, cum legitur Moyses, velamen positum est super cor eorum. Nata & educata in tenebris Synagoga. Vmbra enim habens lex furorum, sed non ipsam imaginem rerum: per singulos annos eisdem ipsis hostis, quas offerunt indefinenter, nunquam potest accedentes perfectos facere.*

IV. Tanto sceleri detestando & execrando sol & luna defecerunt, perinde ac si duces isti siderũ dixerint: Contestamur ac denuntiamus orbi, nos parricidio isti, summoque sceleri non consentire: protestamur ac contradicimus, adeoque; nec spectare quidem hoc nefas possumus. Hæc hominum in conditorem suum immanitas: *Gravis est nobis etiam ad videndum.* Quis non miretur cum Hieronymo, & ingemiscat? Antè mali vexabant bonos, nunc ipsum aulũ sunt Deum crucifigere: antè cives cum civibus digladiabantur, nunc servi in Regem Angelorum seditione moti, & impetu factõ necem illi intulerunt. Cohorruit orbis ad hoc flagitium; sol passus est deliquium, indignabundum luna vultum avertit, omne cælum facinus hoc abominari se testatum est.

V. Divinitati hominis crucifixi asserendæ. Aspectus crucis constantiam fidei labefecisset: sed consternatos animos miraculorum multitudo iterum erexit. Iudæi signa de cælo petebant: En illustrissimum. Suadebant Christo de cruce descenderet, & ita Dei Filium se monstraret. En magis admiranda: expallescunt sidera, quatitur terra, ingemiscunt saxa, tristatur totum cælum. Divino jussu extendit Moyses manum in cælum, & factæ sunt tenebræ horribiles in universã terrã Ægypti tribus diebus. Extendit & Filius Dei manus in cruce, & factæ sunt tenebræ tribus horis non in Ægypto solum aut Palæstinã, sed toto terrarum orbe.

VI. Iustitiæ solem occubiturum, imò lucem mundi extinguendam hæc tenebræ promulgabant. Videbatur soli orbi dicere: *Namquid venit hæc lucerna, ut sub modio ponatur, aut sub lecto? Non potest civitas abscondi secreta sua: nec accendunt lucernam, & ponunt eam sub*

Luc. 11. sub medio, sed super candelabrum, ut luceat omnibus, qui in domo sunt. Non egetis jam mea opera; Lux mundi jam suo infixata est candelabro; cedant faculae minores alię. Quod Ezechiel clarissime vaticinatus, Et operiam, inquit, cum extinctus fueris, calos & nigrescere faciam stellas ejus: solem nube regam, & luna non dabit lumen suum. Omnia luminaria cali moerere faciam super te. Addit Amos: Et erit in die illa, dicit Dominus, occidet sol in meridie.

VII. Divinae irae testandae. Visus est aeternus Pater e caelo dicere: Vos servi scelestissimi ed me adegistis, ut proprio Filio meo non parcerem, sed pro vobis illum traderem occidendum; indigni estis, quibus ad patrandum facinus tam detestandum indulgeam diem.

Et quis sensus his tribus horis divinae Matri, quis discipulo Ioanni, quis illis omnibus parricidis fuerit? Matrem & discipulum lux caelestis, notitia divinae voluntatis circumfudit; non nesciebant haec omnia divino nutu fieri. At Christi hostes caligo altissima involvit; putarunt illi vilem reum occidi. Ecce tenebrae, inquit Ilaia, operient terram, & caligo populos: Super te autem orietur Dominus, & gloria eius in te videbitur.

VIII. Dominicum funus tenebrae, hoc atrum caeli vestimentum, decebat. Voluissent creata omnia non tantum parentare Christo, sed & mori pro Christo.

Quod S. Leo asserens, Debebat, inquit, hoc testimonium suo mundo auctori, ut in occasu conditoris sui, vellent universa finire. Sed patientia Dei servat rebus aequae temporibus ordinem suum, nosque in illum potius vocat affectum, ut eorum salutem petamus, quorum crimen horremus. Cum ergo rebus creatis non concessum cum creatore mori, saltem illius mortem lamentari, & funeris exequias voluerunt prosequi.

IX. Divinae dissimulationi ostendenda. Ita se caelestis Pater continuit, ac si rem in tenebris gestam non vidisset, ideoque talia fieri non vetuisset. Extemplum neminem punivit, annis quadraginta meritam ultionem distulit, longanimis & misericors, expectavit, tandem injuriarum & supplicii, executoris misit Titum Imperatorem. Quam Pater in caelo, hanc & infami ligno Filius patientiam exhibuit, perinde si diceret: Vos modo pergitis, & quod cepistis opus, absolvite. In tenebris vos posse aut numerare non scio. Heri oculos mihi obligastis, ne percutientes viderem, hodie mihi ipse oculos convelo. O bone Deus, cur non mortifera edis miracula? cur e cruce non jubes proflire fulmina? Quid vincit manus? Num clavis? sane non possent, nisi misericordia obstaret, quae impios, dum agant penitentiam, expectat.

X. Virtutes Christi, Obedientia, Humilitas, Patientia, Charitas, neque humanis sensibus, neque lumine naturae cerni possunt; & quis satis intelligat, voluisse Deum a suis subditis ita tractari? Hic merae nobis tenebrae sunt. Salomone teste, Dominus dixit, ut habitares in nebulis. Teste David, posuit tenebras latibulum suum. Nubes & caligo in circuitu ejus. Elias transeuntem, Deum visurus, operuit vultrum suum pallio. Humana intelligentia & sapientia omnis agit in tenebris, tamquam si offusa sit illi nox sempiterna, hoc crucis mysterium gentibus stultitia, Iudeis scandalum non capit. Quia igitur, inquit Paulus, in Dei sapientia non cognovit mundus per sapientiam Deum; placuit Deo per stultitiam praedicationis salvos facere credentes. Hic opus caelesti luce, quae Centurioni ad Dominicam crucem excubanti oborta est, cum liberè fateretur: Verè hic homo Filius Dei erat.

XI. Summum hoc beneficium Christi morientis omnia naturae beneficia obscuravit, uti veniente sole stellae se abdunt. Inestimabile prorsus redemptionis hoc beneficium est, aliisque multum superat. Hic Bernardus pandens amoris brachia, Quis dignè penset, inquit, quantum fuerit humilitatis, mansuetudinis, dignationis,

A Dominum majestatis carne indui, multari morte, turpari cruce? Memento jam te esse de nihilo factum non tamen de nihilo redemptum. Sex diebus condidit omnia, & te inter omnia: at vero per totos triginta annos operatus est salutem tuam in medio terra. O quantum laboravit sustinens! Addit: Mandatum est homini diligere Dominum Deum suum toto corde, tota anima, tota virtute sua, id est, ex omni, quod est, quod scit, quod potest. Quid si totum me debeo pro me facto; quid addam jam & pro refectio, & refectio hoc modo? Nec enim tam facile refectus quam factus. Qui me tantum & semel dicendo fecit, in reficiendo profectus & dixit multa & gessit mira, & pertulit dura, nec tantum dura, sed & indigna. Quid ergo retribuam Domino pro omnibus quae retribuit mihi? In primo opere me mihi dedit, in secundo se. Et ubi se dedit, me mihi reddidit. Datus ergo & redditus, me pro me debeo. Quid Deo retribuam pro se? quippe qui illum, non solum me, sed sui quoque ipsius teneo largitorem. Etiam si me mille rependere possem, quid sum ego ad Deum? Hic vide quo modo, imo quam sine modo a nobis Deus amari meruerit?

B XII. Magnatum mortem saepe Deus praenuntiis signis & portentis patefecit. Et quamvis haec desint, tota tamen illorum domus, & parietes atris pannis vestiti luctum praese ferunt. Cum caeli terraque Dictator moreretur, tota illius domus merito luctum induit, elementa omnia, caelum & terra pullis vestibus sunt obducta. Facta sunt tenebrae super universam terram. Nec enim tantum Dominus omnium, sed pro omnibus mortuus est, beato Paulo teste: Pro omnibus mortuus est Christus, ut & qui vivunt, jam non sibi vivant, sed ei qui pro ipsis mortuus est.

C Praedixerat Christus: Cum exaltaveritis Filium hominis, tunc cognoscetis quia ego sum, & a me ipso facio nihil, sed sicut docuit me Pater, haec loquor. Certè cognoverunt haec agi divinitus, nec casu naturae ordinem tantis prodigiis turbari. Nec dubium, quin tenebrae tam admirandae, maximum horrorem plerisque omnibus incusserint. Nec tamen etiam dubium est, quin plurimi tenebris cedentibus, dieque jam restituta ad ingenii pravitate, prout humanus est mos, pervicaces redierint. Sed tertia hic quaestio salutaris nascitur, quid profuerit nobis nigrum hoc tentorium, tenebrae per orbem sparsae. Diversis huic quaestioni documentis respondendum.

§. III. Diversa ex his tenebris documenta.

I. Memoria mortis Christi assidue nutrienda. Ingressus in orbem & egressus Domini Iesus quam fuit miserabilis? Inter bestias & in tenebris natus est, inter latrones & in tenebris mori cepit. Die natali a pastoribus agnoscitur, die mortis a gentibus; illic a stellis, hic a sole nascendus proditur. Hic ingressus & egressus ambitionem nostram damnat, quae nobis identidem suggerit: Ama sciri, laudari, ceteris praeferrari, digito monstrari. Sed longe aliud nobis inculcat Praeceptor nostrarum. E Christi schola est illud: Ama nesciri, & pro nihilo reputari. Haec est altissima & utilissima lectio, suavis vera cognitio & despectio.

II. Memoria mortis nostrae numquam oblivioni danda. Mors solem & lunam, & stellas nostri corporis verè obscurat, & diurnas induit tenebras. Ideo Ecclesiastes praemonens, Memento Creatoris tui &c. antequam tenebrescant sol & lumen, & luna & stella. Solis vicem intellectus gerit, stellarum oculi, faciei luna; haec omnia caligo mortis obducat. Memento igitur Creatoris tui nunc sanus & valens, ac mature domui tuae disponde, & mori discere. Totam vitam discendum mori. Egregia res est mortem condiscere. Qui mori discit, servire didicit. Semper discendum est, quod an sciamus experiri non possumus. Meditare mortem.

III. Summa Christi sapientia per solè monstrata. Iosue ducis aeo sol stetit, Ezechiae retrocessit, die para-

Psal. 115. vers. 12.

Duodecima.

Matth. c. 27. vers. 45.

ad Cor. c. 2. v. 15.

Joan. c. 8. vers. 28.

Quid nobis profuerit hoc nigrum tentorium.

I. Documentum: Memoria mortis Christi assidue nutrienda.

Imit. Christi, l. 1. c. 2. n. 3 & 4.

2. Memoria mortis nostrae numquam oblivioni danda. Eccles. c. 12. v. 1. & 2. Sene. de brev. vit. c. 7. & ep. 26.

3. Summa Christi obedientia per solè monstrata.

